

دستورالعمل تکمیل دستورالعمل چک لیست تیم سلامت (کارشناس مراقب
سلامت خانواده) در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد

طرح تحول نظام سلامت

اسفند ۱۳۹۴

معاونت بهداشت

دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد

چکلیست ارزیابی کارشناس مراقب سلامت خانواده

با اجرایی شده طرح تحول نظام سلامت و با هدف ارائه خدمات تخصصی و عادلانه در مدیریت و ارتقاء بهداشت عمومی در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد خصوصا در حاشیه شهرها، کارشناس مراقب سلامت خانواده به عنوان نیروی متخصص در سطح اول ارائه خدمات؛ وظایف غربالگری، آموزش خودمراقبتی، ارجاع و پیگیری در این حوزه را بر اساس شرح وظایف و فلوچارتها بر عهده خواهد داشت.

محتوی این چک لیست جهت پایش و ارزشیابی عملکرد کارشناس مراقب سلامت خانواده تهیه و تدوین شده و مشتمل بر ۸ سوال و ۴۸ امتیاز است. در ذیل استانداردها و معیار هر سوال به تفصیل بیان شده است.

مشخصات کلی و نحوه محاسبه امتیازها

ستون امتیاز کل

عدد نهایی هر امتیاز بر اساس استاندارد / معیار تعیین شده را نشان می‌دهد.

ستون امتیاز مکتسبه

پایش کننده بر اساس رویت مستندات مربوط به هر سوال و مطابق با تعریف استاندارد امتیاز روانشناس را محاسبه کرده و در این ستون درج می‌کند.

ستون مورد ندارد

این ستون در مواردی که پیش نیاز انجام خدمات تامین نبوده و یا پرسنل مرتبط با آن همکاری نداشته‌اند (به عنوان مثال عدم برگزاری دوره‌های آموزشی توسط ستاد) علامت زده شده و در انتها فرم از عدد کل امتیاز کسر خواهد شد. بدین ترتیب امتیاز نهایی از عدد ۴۸ با توجه به مواردی که مورد نداشته کسر می‌شود.

مثال: در صورتی که طی سه ماه گذشته موارد اورژانس از ارجاع به پزشک و یا پیگیری ارجاع پزشک توسط کارشناس مراقب سلامت خانواده وجود نداشته باشد. «ستون مورد ندارد» برای سوال ۶ علامت زده شده و امتیاز کل برای کارشناس مراقب سلامت از عدد نهایی ۴۵ محاسبه خواهد شد.

سوال اول و دوم

آیا کارشناس در دوره‌های آموزشی - توجیهی بدو خدمت برنامه های سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد شرکت داشته است؟

امتیاز این سوال بر اساس موقعیت پایش شونده شامل اولین پایش از زمان اجرای طرح نظام تحول و در مراحل بعد در مورد پایش های دوره ای است.

مرحله ۱ در اولین پایش:

- امتیاز کامل (چهار امتیاز) برای شرکت در دوره‌های آموزش سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد و دریافت گواهی‌ای معتبر که بر اساس کوریکولوم توسط ستاد دانشگاه علوم پزشکی انجام شده باشد. رویت گواهی آموزشی کارشناس مراقب سلامت خانواده در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد در درج امتیاز ضروری است.

- دریافت بسته‌های آموزشی شامل کتاب و فایل‌های الکترونیک در صورت وجود کامپیوتر (یک امتیاز) مرحله ۲ مربوط به پایش‌های دوره‌ای:

- امتیاز کامل (چهار امتیاز) برای شرکت در دوره‌های آموزش سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد در طول یک سال گذشته و دریافت گواهی‌ای معتبر که بر اساس کوریکولوم توسط ستاد دانشگاه علوم پزشکی انجام شده باشد. رویت گواهی آموزشی کارشناس مراقب سلامت خانواده در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد در درج امتیاز ضروری است.

- وجود بسته‌های آموزشی شامل کتاب و فایل‌های الکترونیک در صورت وجود کامپیوتر (یک امتیاز)

سوال سوم

آیا مراجعین به پایگاه سلامت غربالگری سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد شده‌اند؟

بر اساس شرح وظایف، کارشناسان مراقب سلامت خانواده موظف به غربالگری سلامت روان و ارجاع به پزشک و غربالگری اولیه در حوزه‌های سلامت اجتماعی و اعتیاد و ارجاع به روانشناس خواهد بود.

بر همین اساس با انتخاب ۲ پرونده به صورت تصادفی از هر گروه هدف که غربالگری در حوزه‌های سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد انجام شده باشد

- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف کودکان (یک امتیاز)
- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف نوجوانان (یک امتیاز)
- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف جوانان (یک امتیاز)
- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف میانسالان (یک امتیاز)
- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف سالمندان (یک امتیاز)
- انجام غربالگری برای هر پرونده از گروه هدف مادران^۱ (یک امتیاز)

۱. غربالگری سلامت روانی، اجتماعی و مصرف مواد در گروه مادران پس از اجرایی شدن از سوی مرکز مدیریت شبکه و در غالب برنامه‌های طرح تحول نظام سلامت مطرح خواهد بود.

سوال چهارم

آیا موارد غربالگری مثبت ارجاع داده می‌شود؟

فرآیند غربالگری سلامت روان و غربالگری تکمیلی در حوزه سلامت اجتماعی و حوزه پیشگیری از مصرف مواد و الکل، بر اساس دستورالعمل و فلوچارت ارائه خدمات از طریق برگه‌های ارجاع انجام می‌پذیرد.

بر همین اساس با انتخاب ۱ پرونده به صورت تصادفی در اختلالات روانپزشکی (سلامت روان):

- بررسی ارجاع موارد مثبت امتیاز بالاتر از ۱۰ به پزشک (هر پرونده یک امتیاز)

و انتخاب ۱ پرونده به صورت تصادفی در اختلالات مصرف مواد:

- بررسی ارجاع موارد غربالگری اولیه مثبت به روانشناس (هر پرونده یک امتیاز)

و انتخاب ۱ پرونده به صورت تصادفی در مشکلات اجتماعی (سلامت اجتماعی):

- بررسی ارجاع موارد غربالگری اولیه مثبت به روانشناس (هر پرونده یک امتیاز)

نکته:

◀ رویت برگه ارجاع بعد از غربالگری تکمیلی و برگه‌های پس‌خوراند ارجاع و همچنین دفتر ثبت نتایج غربالگری و پیام رسانی سلامت ضروری است.

سوال پنجم

آیا پیگیری موارد ارجاع شده انجام می‌گیرد؟

کارشناس مراقب سلامت با پیگیری‌های خود باعث تداوم ارائه خدمات می‌گردد و این امر خود منجر به ارتقاء خدمات و رضایت بیشتر گیرندگان خدمت می‌شود.

بر همین اساس با انتخاب ۳ پرونده بر اساس شماره خانوار در برنامه‌های سلامت روان، سلامت اجتماعی و پیشگیری از مصرف مواد به صورت تصادفی:

- رویت دفتر ثبت خدمات و دفعات پیگیری برای ارزیابی فرآیند پیگیری در هر پرونده (دو امتیاز) تعلق می‌گیرد

سوال ششم

در صورت ارجاع فوری، آیا پیگیری موارد فوریت‌های روانپزشکی انجام شده است؟

موارد پیگیری اورژانس‌های روانپزشکی^۲ از اولویت‌های وظایف کارشناس مراقب سلامت خانواده به شمار می‌آید و مسئولیت پیگیری بیماران در نبود کارشناس سلامت روان در مرکز سلامت جامع و در پایگاه‌های بهداشت بر عهده کارشناس مراقب سلامت خواهد بود.

بر این اساس با انتخاب ۱ مورد اورژانس به صورت تصادفی از میان پرونده‌های ثبت شده در سه ماه گذشته:

- ثبت موارد فوریت‌ها با رنگ قرمز در دفاتر و فرم‌های مربوط به آمار و خدمات (یک امتیاز)
- تکمیل روند پیگیری در پرونده شامل ۲ بار در هفته اول و بعد از آن هر هفته یک بار تا اعلام وضعیت عادی به تشخیص پزشک (یک امتیاز)
- ارجاع فوری به پزشک در مواردی که مراجعه مستقیم به کارشناس بوده (یک امتیاز)

نکته مهم:

◀ به دلیل اهمیت موارد اورژانس‌های روانپزشکی، عدم پیگیری غیر موجه ۱۰۰٪ موارد بر اساس شرح وظایف کارشناس مراقب سلامت خانواده و مطابق با دستورالعمل؛ امتیازی تعلق نمی‌گیرد و نیمی از کل امتیاز سوال شماره ۵ کسر خواهد شد.

سوال هفتم

آیا فرآیند تکمیل لیست آموزش گروهی در برنامه‌های سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد به صورت ماهانه انجام می‌شود؟

از کارشناس مراقب سلامت انتظار می‌رود در جریان غربالگری موارد منفی با ارائه راهنمایی‌های خودمراقبتی در حوزه برنامه‌های سلامت روانی، اجتماعی و تشریح امکان استفاده شرکت در کلاس‌های آموزش گروهی مهارت‌های زندگی و فرزندپروری را تشریح کرده و اقدام به ثبت‌نام از افراد گروه هدف داوطلب نماید.

بدین ترتیب و در فرم مخصوص خدمات گروهی، داوطلبان ثبت‌نام و برای شرکت در زمان مناسب پیگیری خواهند شد. همچنین کارشناس مراقب سلامت خانواده پایان هر جلسه را در دفتر آموزش سلامت ثبت خواهد کرد.

بر این اساس

- تکمیل فرم ثبت نام اولیه (دو امتیاز)
- پیگیری شرکت اعضا در جلسه آموزش های گروهی (سه امتیاز)

۲. شامل خشونت و پرخاشگری به گونه‌ای که منجر به آسیب به خود یا دیگران شود، افکار خودکشی یا اقدام به خودکشی، تشنج پایدار، عوارض

شدید داروهای روانپزشکی

- مستندات برگزاری جلسه بر اساس دفتر آموزش سلامت (دو امتیاز)

نکته مهم:

◀ فرم تکمیل شده ثبت نام از داوطلبان در اختیار روانشناس تیم قرار خواهد گرفت و پس از هماهنگی و برنامه ریزی با مرکز جامع سلامت و یا پایگاه‌های بهداشتی افراد برای شرکت در جلسه‌ها پیگیری خواهند شد.

سوال هشتم

آیا فرم‌های آمار ارایه خدمات ماهیانه به طور کامل و به موقع تحویل داده شده است؟

فرم‌های ثبت آمار و ارائه خدمات در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد به صورت ماهانه توسط کارشناس مراقب سلامت به مسئول مرکز جهت ارائه به ستاد شهرستان ارسال خواهد شد. در این سوال سه ماه گذشته به طور جداگانه بررسی و امتیازدهی خواهد شد.

مرحله ۱ ارزیابی ارسال به موقع:

- بررسی ارائه فرم‌های تکمیل شده ۳ ماه گذشته و ارسال آمارها تا سوم هر ماه (هر فرم یک امتیاز)
مرحله ۲ ارزیابی صحت اطلاعات:

- بررسی ثبت صحیح و کامل اطلاعات و آمار فرم ثبت آمار و مراقبت اختلالات روانپزشکی در سه ماه گذشته (هر ماه یک امتیاز)
- بررسی ثبت صحیح و کامل اطلاعات و آمار فرم ثبت خودکشی در سه ماه گذشته (هر ماه یک امتیاز)
- بررسی ثبت صحیح و کامل اطلاعات و آمار فرم ثبت اختلالات مصرف مواد و مشکلات اجتماعی در سه ماه گذشته (هر ماه یک امتیاز)

نکته:

◀ امتیاز این سوال پس از بررسی و همخوانی اطلاعات موارد غربالگری مثبت با دفتر ثبت مراقبت و پیگیری محاسبه خواهد شد و در صورت مغایرت داده‌های ثبت شده امتیازی تعلق نمی‌گیرد.